

Notat

Til	FSU, BSU, FL	Juridisk Kontor FB
Kopi til	Indtast Kopi til	Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen
Fra	Allan Ramsgaard	Sønderbro 12
Sagsnr.	Indtast sagsnr.	9000 Aalborg
		Init.: AR

3. november 2015

Klagesystemet i sociale sager

På baggrund af en dom i en konkret sag om førtidspension gennemgår dette notat de generelle regler, når borgere klager over afgørelser i sociale sager. Reglerne for administrative klager findes i retssikkerhedsloven.

Administrativt klagesystem

Når kommunen træffer en afgørelse, som giver helt eller delvist afslag til borgeren, skal kommunen give klagevejledning til den administrative klageinstans. Det er nu Ankestyrelsen, der er klageinstans.

Hvis borgeren klager, skal klagen sendes til den afdeling i kommunen, der har truffet afgørelsen. Borgeren har 4 uger til at klage. Som hovedregel gælder kommunens afgørelse, selv om borgeren klager.

Kommunen skal efter modtagelse af klagen genvurdere sin afgørelse. Hvis kommunen ændrer sin afgørelse eller genoptager sagsbehandlingen, slutter klagesagen der.

Hvis kommunen fastholder afgørelsen, skal kommunen inden 4 uger sende klagen, revurderingen og relevante papirer fra sagen til Ankestyrelsen.

Det er gratis at klage til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen er en administrativ klageinstans, der blandt andet selv skal sørge for at belyse sagen tilstrækkeligt.

Ankestyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for andre administrative klageinstanser.

Kommunen skal følge Ankestyrelsens afgørelser. Hvis kommunen eller borgeren er utilfreds og mener, at Ankestyrelsens afgørelse er forkert, kan sagen indbringes for domstolene. Kommunen eller borgeren kan også bede Ankestyrelsen genoverveje sin afgørelse, hvis de har gode argumenter. Ankestyrelsen har mulighed for tage sagen op til ny behandling og træffe en ny afgørelse, men det er af gode grunde sjældent, det sker.

Ankestyrelsen har en generelt vejledende funktion i forhold til at skabe og ensrette praksis. Denne funktion udøves ved, at kommunerne skal følge de konkrete afgørelser, at Ankestyrelsen offentliggør afgørelser, der har generel eller principiel interesse og ved praksisundersøgelser, hvor der er lovgivningsmæssigt krav om, at undersøgelsen skal behandles i byrådet i de deltagende kommuner.

Domstolene

Domstolene er ikke en del af det administrative klagesystem. Der er ikke klagevejledningspligt til domstolene.

Både borgere og myndigheder kan rejse sager ved domstolene.

Typisk vil en borger udnytte den gratis administrative klageadgang til Ankestyrelsen, før domstolene overvejes. Det skyldes, at det er dyrt at føre en retssag med mindre, borgeren får fri proces eller retshjælpsdækning (hvor der dog er en selvrisiko). Derfor vil en retssag normalt blive ført mod Ankestyrelsen, der sidst har truffet afgørelse.

Sager starter med meget få undtagelser i byretten. Der er i sager af en vis størrelse ankeadgang til landsretten. Det kræve en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet at føre sagen til Højesteret, og sådanne tilladelser er sjældne.

Der er et klar hierarki i retssystemet. En byretsdom bliver sjældent offentliggjort og har begrænset vejledende værdi (præjudikat) for andre sager. Landsrettens afgørelser offentliggøres og har stor præjudikatsværdi. Højesterets afgørelser naturligvis endnu mere.

Hvis Ankestyrelsen taber en sag i Byretten, kan Ankestyrelsen vælge at anke sagen.

Hvis der er en endelig dom, skal Ankestyrelsen handle derefter. Det vil sige, at kommunen skal have besked om det ændrede resultat, og kommunen skal handle i forhold til dette.

Ankestyrelsen overvejer endvidere, om dommen har generel betydning for andre sager. Ofte vil begrundelsen i en dom være meget konkret, så virkningen på andre sager er begrænset. Det er imidlertid også set, at domstolen træffer en afgørelse, der ændrer praksis. Der har vi set Ankestyrelsen reagere ved at offentliggøre resultatet og beskrive virkningen for fremtidig praksis og eventuelt også for allerede trufne afgørelser.

Tilsynsmyndigheder

Kommunerne er undergivet tilsyn fra Statsforvaltningen. Folketingets Ombudsmand er også en tilsynsmyndighed, som kan føre tilsyn med kommunerne. Borgerne kan henvende sig til tilsynsmyndigheder, men tilsynet bestemmer selv, om man vil behandle en sag. Behandlingen er gratis.

Hvis tilsyn behandler en sag, vil resultatet ofte være kritik af myndigheden, hvis sagen giver grundlag for det. Kritik er i denne forbindelse et effektivt redskab, fordi myndigheden reagerer i henhold til kritikken.